

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету _____

Віталій ТРЕТЬКО _____

Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

18 01 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страхове право України

Назва дисципліни

Галузь знань 08 – Право
 Спеціальність 081 – Право
 Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський
 Освітньо-професійна програма – Право
 Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС
 Мова навчання – українська
 Статус дисципліни: вибіркова
 Факультет – Міжнародних відносин і права
 Кафедра – Права

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин					Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття								Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д			4	57	17			34	69			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Робоча програма складена _____ канд.юрид.наук, доцент Світлана ЛУЧКОВСЬКА _____
 Підпис(и) автора(ів) Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри Права

Протокол від 18.01.2024 №8. Зав. кафедри _____ Микола ВАВРИНЧУК _____
 Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету _____ Віталій ТРЕТЬКО _____
 Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Страхове право України» є дисципліною підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право». Дисципліна викладається для студентів денної форми навчання юридичної спеціальності. Її вивчення обумовлене необхідністю формування системних знань у сфері правового регулювання страхових відносин. У межах цієї навчальної дисципліни передбачено вивчення усєї сукупності страхових відносин між суб'єктами, що виникають у процесі реалізації цієї сфери суспільних відносин, зокрема ознайомлення студентів зі змістом, предметом, методом, системою страхового права України, розгляду змісту страхового ринку, з'ясування правового статусу його учасників, сутності та правового механізму державного регулювання страхового ринку, вивчення особливостей правового становища страховиків, набуття студентами навичок застосування нормативно-правових актів, які є джерелами страхового права України. Навчальна дисципліна поєднує теоретичні основи, законодавче регулювання та практичні проблеми відносин у сфері страхування. При викладанні дисципліни використовуються лекції із застосуванням методів проблемного навчання. Також передбачені практичні заняття, поєднані із розв'язанням ситуаційних вправ та дискусій. Важливим компонентом навчального процесу є самостійна робота студентів, яка полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування, контрольної роботи, а також виконанні індивідуальних завдань.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Компетентності: знання та розуміння предметної області та професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції; здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Мета дисципліни: є формування у студентів глибоких теоретичних знань та достатніх практичних навичок щодо правового механізму функціонування страхового ринку, порядку здійснення страхової діяльності, правового становища учасників страхових відносин в Україні.

Предмет дисципліни: основи правового регулювання суспільних відносин у сфері страхування.

Завдання дисципліни: ознайомити студентів з основними положеннями законодавства у сфері страхування; сприяти глибокому засвоєнню змісту правових актів, стимулювати до самостійної роботи з ними; ознайомити із системою страхового права і навчити використовувати її складові елементи при вирішенні конкретних правових питань; навчити застосовувати теоретичні положення на практиці; закласти і розвинути навички складання відповідних документів, які регулюють страхову діяльність; дати чітке уявлення про роль права у створенні та споживанні страхових послуг, функціонуванні страхового ринку; проаналізувати права та обов'язки суб'єктів страхового ринку, розкрити їх значення у розвитку ринкової економіки.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни «Страхове право України» повинен *знати:* теоретичні та практичні положення дисципліни «Страхове право України»; джерела правового регулювання, що застосовуються у цій сфері, зміст цих джерел і правила їх застосування; найбільш актуальні проблеми у сфері правового регулювання страхових відносин; основні положення, викладені в рекомендованій до курсу «Страхове право України» літературі; *уміти:* визначати конкретні особливості правового регулювання страхових відносин відповідно до потреб учасників господарської діяльності; володіти сучасним уявленням про послуги, що їх пропонують страхові компанії фізичним і юридичним особам в умовах ринкових відносин; застосовувати набуті знання в різних ситуаціях; демонструвати систему знань щодо змісту та організації роботи страховиків із забезпечення потреб юридичних та фізичних осіб у страхових послугах.

3. СТРУКТУРА ЗАЛКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	семінари та практичні роботи	самостійну роботу
Тема 1. Сутність страхування, його функції, форми, види	2	4	8
Тема 2. Страховий ринок	2	4	8
Тема 3. Предмет та метод страхового права, його джерела. Відносини у сфері страхування	2	4	8
Тема 4. Правовий статус страховика	2	4	8
Тема 5. Державне регулювання страхового ринку	2	4	8
Тема 6. Правове регулювання посередницької діяльності у сфері страхування	2	4	8
Тема 7. Правове регулювання перестраховання	2	4	8
Тема 8. Договір страхування	2	4	8
Тема 9. Правове регулювання окремих видів страхування	1	2	5
Разом	17	34	69

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1.	<p style="text-align: center;">ТЕМА 1. Сутність страхування, його функції, форми, види</p> <p>Поняття страхування як економічної категорії. Поняття страхування як матеріальної категорії. Поняття страхування як цивільно-правової категорії. Поняття страхування як фінансово-правової категорії. Поняття страхування як господарсько-правової категорії. Основні принципи страхування. Основні функції страхування. Форми страхування. Галузі, об'єкти, види страхування. Основні терміни у сфері страхування відповідно до Закону України «Про страхування». Літ.: [1; 2, с. 6-77; 3, с.12-40; 4].</p>	2
2.	<p style="text-align: center;">ТЕМА 2. Страховий ринок</p> <p>Поняття та сутність страхового ринку. Класифікація страхових ринків, їх види. Внутрішня система та зовнішнє середовище ринку страхування Організаційна будова страхового ринку. Учасники страхового ринку. Страхова послуга, страхування. Страхова діяльність. Літ.: [1; 3, с.42-49; 4; 16].</p>	2
3.	<p style="text-align: center;">ТЕМА 3. Предмет та метод страхового права, його джерела. Відносини у сфері страхування</p> <p>Поняття страхового права, його предмет та метод правового регулювання. Місце страхового права в правовій системі України. Особливості страхового права як навчальної дисципліни.</p>	2

	<p>Поняття страхових відносин (відносин у сфері страхування), їх особливості поняття, Види страхових відносин (відносин у сфері страхування). Поняття та особливості джерел страхового права. Види джерел страхового права. Законодавство у сфері страхування. Літ.: [1; 2, с. 78-84; 3, с.27-34; 4].</p>	
4.	<p style="text-align: center;">ТЕМА 4. Правовий статус страховика</p> <p>Поняття страховика. Ознаки страховика. Предмет безпосередньої діяльності страховика. Обмеження щодо діяльності страховиків. Правовий статус страховиків нерезидентів Забезпечення платоспроможності страховиків Об'єднання страховиків. Товариства взаємного страхування. Літ.: [1; 2, с. 84-94; 3, с.66-101; 4; 5, 8, 10, 11, 12, 16].</p>	2
5.	<p style="text-align: center;">ТЕМА 5. Державне регулювання страхового ринку</p> <p>Зміст нагляду за страховою діяльністю. Мета та функції державного нагляду за страховою діяльністю. Правовий статус Уповноваженого органу у сфері нагляду за страховою діяльністю. Ліцензування страхової діяльності. Реалізація державного контролю за страховою діяльністю через заходи впливу за порушення законодавства у сфері страхування. Літ.: [1; 2, с. 95-120; 3, с.49-64; 4; 15].</p>	2
6.	<p style="text-align: center;">ТЕМА 6. Правове регулювання посередницької діяльності у сфері страхування</p> <p>Зміст посередницької діяльності у сфері страхуванні. Принципи посередницької діяльності у сфері страхуванні. Суб'єкти посередницької діяльності у сфері страхуванні. Страхові брокери. Перестрахові брокери. Страхові агенти. Державне регулювання посередницької діяльності у сфері страхуванні. Літ.: [1; 2, с. 6-77; 3, с.12-40; 4].</p>	2
7.	<p style="text-align: center;">ТЕМА 7. Правове регулювання перестраховання</p> <p>Поняття та функції перестраховання. Зміст державного регулювання перестраховання. Порядок та вимоги щодо здійснення перестраховання у страховика (перестраховика) нерезидента. Вимоги до рейтингів фінансової надійності (стійкості) перестраховиків-нерезидентів та порядок їх підтвердження. Порядок реєстрації договорів перестраховання та надання страховиками (цедентами, перестраховальниками) інформації про укладені договори перестраховання зі страховиками (перестраховиками) нерезидентами Літ.: [1; 2, с. 100-119; 30; 4].</p>	2
8.	<p style="text-align: center;">ТЕМА 8. Договір страхування</p> <p>Поняття, ознаки, предмет договору страхування. Сторони договору страхування. Форма договору страхування. Зміст договору страхування, його умови. Правила страхування. Укладення та початок дії договору страхування.</p>	2

9.	<p>Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Літ.: [1; 2, с. 105-114; 4; 16].</p> <p>ТЕМА 9. Правове регулювання окремих видів страхування</p> <p>Поняття та особливості особистого страхування. Класифікація особистого страхування. Страхування життя. Страхування від нещасних випадків. медичне страхування. Поняття та види об'єктів майнового страхування. Поняття страхування відповідальності. Літ.: [1; 2, с. 111-118; 3, с.165-330; 4; 9; 14].</p>	1
	<i>Разом</i>	17

4.2. Зміст семінарських занять

№ п/п	Тема (зміст семінарського) заняття	Кількість годин
1-2	<p>ТЕМА 1. Сутність страхування, його функції, форми, види</p> <p>Поняття страхування як економічної категорії. Поняття страхування як матеріальної категорії. Поняття страхування як цивільно-правової категорії. Поняття страхування як фінансово-правової категорії. Поняття страхування як господарсько-правової категорії. Основні принципи страхування. Основні функції страхування. Форми страхування. Галузі, об'єкти, види страхування. Основні терміни у сфері страхування відповідно до Закону України «Про страхування». Літ.: [1; 2, с. 6-77; 3, с.12-40; 4].</p>	4
3-4	<p style="text-align: center;">ТЕМА 2. Страхувий ринок</p> <p>Поняття та сутність страхового ринку. Класифікація страхових ринків, їх види. Внутрішня система та зовнішнє середовище ринку страхування Організаційна будова страхового ринку. Учасники страхового ринку. Страхова послуга, страхування. Страхова діяльність. Літ.: [1; 3, с.42-49; 4; 16].</p>	4
5-6	<p style="text-align: center;">ТЕМА 3. Предмет та метод страхового права, його джерела. Відносини у сфері страхування</p> <p>Поняття страхового права, його предмет та метод правового регулювання. Місце страхового права в правовій системі України. Особливості страхового права як навчальної дисципліни. Поняття страхових відносин (відносин у сфері страхування), їх особливості поняття, Види страхових відносин (відносин у сфері страхування). Поняття та особливості джерел страхового права. Види джерел страхового права. Законодавство у сфері страхування. Літ.: [1; 2, с. 78-84; 3, с.27-34; 4].</p>	4

7-8	<p style="text-align: center;">ТЕМА 4. Правовий статус страховика</p> <p>Поняття страховика. Ознаки страховика. Предмет безпосередньої діяльності страховика. Обмеження щодо діяльності страховиків. Правовий статус страховиків нерезидентів Забезпечення платоспроможності страховиків Об'єднання страховиків. Товариства взаємного страхування. Літ.: [1; 2, с. 84-94; 3, с.66-101; 4; 5, 8, 10, 11, 12, 16].</p>	4
9-10	<p style="text-align: center;">ТЕМА 5. Державне регулювання страхового ринку</p> <p>Зміст нагляду за страховою діяльністю. Мета та функції державного нагляду за страховою діяльністю. Правовий статус Уповноваженого органу у сфері нагляду за страховою діяльністю. Ліцензування страхової діяльності. Реалізація державного контролю за страховою діяльністю через заходи впливу за порушення законодавства у сфері страхування. Літ.: [1; 2, с. 95-124; 3, с.49-64; 4; 15].</p>	4
11-12	<p style="text-align: center;">ТЕМА 6. Правове регулювання посередницької діяльності у сфері страхування</p> <p>Зміст посередницької діяльності у сфері страхуванні. Принципи посередницької діяльності у сфері страхуванні. Суб'єкти посередницької діяльності у сфері страхуванні. Страхові брокери. Перестрахові брокери. Страхові агенти. Державне регулювання посередницької діяльності у сфері страхуванні. Літ.: [1; 2, с. 6-77; 3, с.12-40; 4].</p>	4
13-14	<p style="text-align: center;">ТЕМА 7. Правове регулювання перестраховування</p> <p>Поняття та функції перестраховування. Зміст державного регулювання перестраховування. Порядок та вимоги щодо здійснення перестраховування у страховика (перестраховика) нерезидента. Вимоги до рейтингів фінансової надійності (стійкості) перестраховиків-нерезидентів та порядок їх підтвердження. Порядок реєстрації договорів перестраховування та надання страховиками (цедентами, перестраховальниками) інформації про укладені договори перестраховування зі страховиками (перестраховиками) нерезидентами Літ.: [1; 2, с. 100-119; 30; 4].</p>	4
15-16	<p style="text-align: center;">ТЕМА 8. Договір страхування</p> <p>Поняття, ознаки, предмет договору страхування. Сторони договору страхування. Форма договору страхування. Зміст договору страхування, його умови. Правила страхування. Укладення та початок дії договору страхування. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Літ.: [1; 2, с. 105-114; 4; 16].</p>	4
17	<p style="text-align: center;">ТЕМА 9. Правове регулювання окремих видів страхування</p> <p>Поняття та особливості особистого страхування. Класифікація особистого страхування. Страхування життя.</p>	2

	Страхування від нещасних випадків. медичне страхування. Поняття та види об'єктів майнового страхування. Поняття страхування відповідальності. Літ.: [1; 2, с. 111-118; 3, с.165-330; 4; 9; 14]..	
	<i>Разом</i>	34

4.3. Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань.

На самостійне опрацювання студентів виносяться нормативно-правові документи, які регулюють окремі правові відносини у сфері страхування, з яких вони пишуть індивідуальні роботи у вигляді індивідуального завдання і захищають їх на семінарських заняттях. Керівництво самостійною роботою здійснює викладач згідно з розкладом консультацій. Протягом семестру студент готує 1 індивідуальну роботу.

Зміст самостійної роботи студентів

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1-2	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи «Сутність страхування, його функції, форми, види», підготовка до семінарських занять за темою №1	8
3-4	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи «Страховий ринок», підготовка до семінарських занять за темою №2.	8
5-6	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи «Предмет та метод страхового права, його джерела. Відносини у сфері страхування», підготовка до семінарських занять за темою №3, підготовка до тестового контролю за темами №№1-4	8
7-8	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи «Правовий статус страховика» підготовка до семінарських занять за темою №4	8
9-10	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи «Державне регулювання страхового ринку », підготовка до семінарських занять за темою №5, підготовка до захисту індивідуального завдання	8
11-12	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи «Правове регулювання посередницької діяльності у сфері страхування», підготовка до семінарських занять за темою №6	8
13-14	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи «Правове регулювання перестраховання», підготовка до семінарських занять за темою №7, підготовка до контрольної роботи за темами №№5-7	8

15-16	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи « Договір страхування », підготовка до семінарських занять за темою № 8	8
17	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи « Правове регулювання окремих видів страхування », підготовка до семінарського заняття за темою № 9	5
<i>Разом</i>		69

4.4. Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи студентів

Важливим принципом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного студента. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення студентів до аналізу нормативно-правових джерел, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних правових положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у студентів вміння орієнтуватися в нормативних джерелах; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок реалізації норм чинного законодавства.

Індивідуальні завдання передбачаються у формі такої індивідуальної науково-дослідного завдання (ІНДЗ), як підготовка письмового огляду законодавства про страхування однієї з іноземних держав.

Форма і тема ІНДЗ обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем. Презентується індивідуальне завдання під час семінару. Підготовка письмового огляду зарубіжного законодавства передбачає вивчення студентом відповідних нормативних актів щодо регулювання страхової діяльності однієї з іноземних держав та складання їх письмово огляду. При цьому необхідно виділити позитивні (на думку студента) положення законодавчого акту, які доцільно було б запозичити при вдосконаленні вітчизняного законодавства.

Орієнтовні теми письмових оглядів законодавства про страхування однієї з іноземних держав:

1. Правове регулювання відносин страхування США.
2. Правове регулювання відносин страхування Великобританії.
3. Правове регулювання відносин страхування Канади.
4. Правове регулювання відносин страхування Японії.
5. Правове регулювання відносин страхування Молдови.
6. Правове регулювання відносин страхування Німеччини.
7. Правове регулювання відносин страхування Австрії.
8. Правове регулювання відносин страхування Швейцарії.
9. Правове регулювання відносин страхування Франції
10. Правове регулювання відносин страхування Бельгії.
11. Правове регулювання відносин страхування Нідерландів.
12. Правове регулювання відносин страхування Данії.
13. Правове регулювання відносин страхування Італії
14. Правове регулювання відносин страхування Іспанії.
15. Правове регулювання відносин страхування Португалії.

16. Правове регулювання відносин страхування Грецької
17. Правове регулювання відносин страхування Польщі.
18. Правове регулювання відносин страхування Чехії.
19. Правове регулювання відносин страхування Словачії.
20. Правове регулювання відносин страхування Словенії.
21. Правове регулювання відносин страхування Хорватії.
22. Правове регулювання відносин страхування Сербії.
23. Правове регулювання відносин страхування Чорногорії.
24. Правове регулювання відносин страхування Болгарії.
25. Правове регулювання відносин страхування Литви.
26. Правове регулювання відносин страхування Латвії.
27. Правове регулювання відносин страхування Естонії.
28. Правове регулювання відносин страхування Угорщини.
29. Правове регулювання відносин страхування Швеції.
30. Правове регулювання відносин страхування іноземної держави (за власним вибором).

Перелік завдань для контрольної роботи

Контрольна робота складається з відповіді на три теоретичних питання, кожна з яких оцінюється трьома балами. Відповідь на кожне питання роботи оцінюється за чотирибальною системою. Остаточна оцінка – середній бал за оцінювання усіх трьох питань роботи (оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою).

Оцінку „відмінно” отримує студент за вичерпну відповідь на поставлені питання контрольної роботи.

Оцінку „добре” отримує студент за повну відповідь на питання роботи, проте у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання тощо.

Оцінки "задовільно" отримує студент, який дав неповну відповідь, що може полягати у невмінні виділяти головне і другорядне, помилках у визначенні понять, перекручування їх змісту, хаотичному викладенні матеріалу тощо.

За незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді студент не отримує балу за контрольну роботу.

На контрольну роботу відводиться 45 хвилин. Результати оголошуються на наступному занятті.

Перелік питань:

1. Поняття страхування як економічної категорії.
2. Поняття страхування як матеріальної категорії.
3. Поняття страхування як цивільно-правової категорії.
4. Поняття страхування як фінансово-правової категорії.
5. Поняття страхування як господарсько-правової категорії.
6. Основні принципи страхування.
7. Основні функції страхування.
8. Галузі та об'єкти страхування.
9. Класифікація страхування за об'єктами.
10. Класифікація страхування за формами проведення страхування.
11. Види страхування.
12. Предмет і метод страхового права як галузі права.
13. Поняття та ознаки публічного страхування.
14. Поняття та особливості джерел страхового права.
15. Види джерел страхового права.
16. Сутність страхової послуги.
17. Класифікація страхових послуг.
18. Ознаки страхових послуг.
19. Поняття страхового продукту.
20. Концепції страхового продукту.
21. Основні характеристики страхового продукту.
22. Сутність страхової діяльності.

23. Поняття та сутність страхового ринку.
24. Класифікація страхових ринків, їх види.
25. Інституціональну будова страхового ринку.
26. Територіальна будова страхового ринку.
27. Галузева будова страхового ринку.
28. Організаційна будова страхового ринку.
29. Види суб'єктів страхового ринку, їх правовий статус.
30. Страховик і страхувальник – головні суб'єкти страхового ринку.
31. Види страховиків.
32. Ознаки страховика.
33. Вимоги до статутного фонду страховиків.
34. Заходи впливу в разі порушення законодавства страховиками.
35. Поняття співстрахування.
36. Поняття перестраховування.
37. Страхові брокери.
38. Перестрахові брокери.
39. Правовий статус страхових агентів.
40. Поняття та значення договору страхування.
41. Ознаки договору страхування.
42. Форма договору страхування.
43. Істотні умови договору страхування.
44. Предмет договору страхування.
45. Сторони договору.

5. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); семінарські заняття (з використанням методів комп'ютерного моделювання), самостійна робота (практичні завдання, індивідуальні завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок вирішення юридичних питань.

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування знання теоретичного матеріалу;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- захист індивідуальних завдань;
- виконання контрольної роботи;
- виконання домашніх завдань.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: знання студентом відповідного теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; своєчасний захист індивідуальної роботи.

Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни,

встановлені графіком самостійної роботи.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обгрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль, залік
Семінарські заняття	Контрольна робота	Тестовий контроль	Індивідуальне завдання	За рейтингом
УО (мінімальна кількість оцінок усього опитування – 5)	КР	ТК	ІЗ	
ВК: 0,6	0,1	0,1	0,2	

Умовні позначення: ТК – тестовий контроль; УО- усне опитування, КР- контрольна робота; ВК – ваговий коефіцієнт; ІЗ - Індивідуальне завдання.

Оцінювання тестових завдань

Тестове завдання для кожного студента складається з десяти тестів, кожен з яких оцінюється чотирма балами. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 40. Оцінювання

здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1 – 10	11-20	21-30	31-40
Оцінка	2	3	4	5

Якщо відповідь на тестове завдання має 2-3 правильних значення, а студент вказав частину з них, то сума балів у цьому випадку буде пропорційна кількості правильних відповідей. Наприклад, у тесті є три правильних відповіді, а студент вказав лише дві з них, тоді він отримує за тестове завдання два бали з трьох. На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей повинні бути заповнені цифрами, що відповідають вірним, на погляд студента, відповідям. Через 15 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка, критерії
A	4,75–5,00	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Поняття та сутність страхування.
2. Основні принципи страхування.
3. Основні функції страхування.
4. Галузі та об'єкти страхування.
5. Поняття класифікації страхування та її значення.
6. Класифікаційні ознаки страхування.
7. Класифікація за об'єктами.
8. Класифікація за формами проведення страхування.
9. Види страхування.
10. Принципи здійснення страхування в обов'язковій та добровільній формах.
11. Основні терміни страхування відповідно до Закону України «Про страхування».

12. Предмет і метод страхового права як галузі права.
13. Місце страхового права в правовій системі України.
14. Особливості страхового права як навчальної дисципліни.
15. Публічно-правові та приватноправові відносини у сфері страхування.
16. Поняття та ознаки публічного страхування.
17. Поняття та особливості джерел страхового права.
18. Види джерел страхового права.
19. Локальні акти страхових компаній, їх значення як джерел страхового права.
20. Правила страхування.
21. Роль і значення судової практики та звичаїв у регулюванні страхових відносин.
22. Сутність страхової послуги.
23. Класифікація страхових послуг.
24. Ознаки страхових послуг.
25. Сутність страхової діяльності.
26. Страхова комерційна діяльність. Страхова некомерційна діяльність.
27. Загальні та спеціальні принципи страхової діяльності.
28. Поняття та сутність страхового ринку.
29. Ринок страхових послуг як частина ринку фінансових послуг.
30. Класифікація страхових ринків, їх види.
31. Інституціональну будова страхового ринку.
32. Територіальна будова страхового ринку.
33. Галузева будова страхового ринку.
34. Організаційна будова страхового ринку.
35. Види суб'єктів страхового ринку, їх правовий статус.
36. Страховик і страхувальник – головні суб'єкти страхового ринку.
37. Ознаки страховика.
38. Класифікація страховиків.
39. Предмет безпосередньої діяльності страховика. Обмеження щодо діяльності страховиків.
40. Правовий статус страховиків нерезидентів.
41. Об'єднання страховиків.
42. Товариства взаємного страхування.
43. Поняття, сутність і види державного регулювання страхової діяльності.
44. Правовий статус уповноваженого органу у сфері нагляду за страховим ринком.
45. Ліцензування страхової діяльності.
46. Заходи впливу в разі порушення законодавства страховиками.
47. Сутність, значення і принципи перестрахування.
48. Правове становище страхових посередників на страховому ринку України.
49. Страхові брокери.
50. Перестрахові брокери.
51. Правовий статус страхових агентів.
52. Поняття, значення та ознаки договору страхування.
53. Форма, істотні умови та предмет договору страхування.
54. Сторони договору. Треті особи в договорі страхування.
55. Зміст договору страхування.
56. Порядок укладання, зміни та припинення договору страхування.
57. Підстави для визнання договору страхування або його окремих умов недійсними.
58. Класифікація особистого страхування.
59. Поняття та види об'єктів майнового страхування.
60. Поняття страхування відповідальності. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

9. Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Страхове право України» в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, кандидатом юридичних наук, доцентом С.І.Лучковською підготовлені та видані методичні вказівки та рекомендації з фінансового права України, податкового права України (Фінансове право України. Податкове право

України: методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 081 «Право». / С. І. Лучковська. Хмельницький: ХНУ, 2020.18с.; Фінансове право України: методичні рекомендації до семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / С. І. Лучковська. Хмельницький: ХНУ, 2023. 30 с.).

10. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс]; [С.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] Одеса : Фенікс, 2020. 121 с.
3. Правове регулювання страхової діяльності : навч. посіб. / О. П. Гетманець, О. М. Шуміло, Т. В. Колеснік та ін. ; за ред. О. П. Гетманець, О. М. Шуміла. К. : Хай-Тек Прес, 2014. 400 с.
4. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР (в редакції Закону від 04.10.2001 р. № 2745-III). Відомості Верховної Ради України. 2002. № 7. Ст. 50.

Додаткова

5. Господарський кодекс України від 16. 01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст. 144.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25 – 26. Ст. 131.
7. Кодекс про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. №8073X. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. №51. Ст.1122.
8. Кодекс торговельного мореплавства від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР. Відомості Верховної Ради України.1995. № 47–52. Ст.349.
9. Основи законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 23. Ст. 121.
10. Повітряний Кодекс України від 19.04.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48–49. Ст. 536.
11. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 року № 514-VI. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50–51. Ст. 384.
12. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 49. Ст.628.
13. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 1. Ст. 1.
14. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1 липня 2004 року №1961-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 1. Ст. 1.
15. Про товариство взаємного страхування : Тимчасове Положення, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 1 лютого 1997 року № 132. Офіційний вісник України. 1997. № 6. Ст. 65.
16. Цивільний кодекс України: від 16 січня 2003 року № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 461.

11. Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання ХНУ. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека ХНУ. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/page_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://elar.khmnu.edu.ua/home>